

Professioneel pedagogisch handelen

Omgaan met probleemgedrag in
opvoedingssituaties

Literatuurtips

Gerbert Sipman

uitgeverij | C
coutinho

bussum 2014

Deze bijlagen horen bij de derde, herziene druk van **Professioneel pedagogisch handelen** van Gerbert Sipman.

© 2014 Uitgeverij Coutinho bv

Alle rechten voorbehouden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprerecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprerecht.nl).

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16h Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

Uitgeverij Coutinho

Postbus 333

1400 AH Bussum

info@coutinho.nl

www.coutinho.nl

Noot van de uitgever

Wij hebben alle moeite gedaan om rechthebbenden van copyright te achterhalen. Personen of instanties die aanspraak maken op bepaalde rechten, wordt vriendelijk verzocht contact op te nemen met de uitgever.

ISBN 978 90 469 0421 3

NUR 847

Literatuurtips bij deel I

- Acker, J. van (2000). *Gedrags- en opvoedingsproblemen*. Houten/Zaventum: Bohn Stafleu van Loghum.
- Bergström, B. (2006). *Ieder kind verdient specifieke aandacht in opvoeding en onderwijs*. Stockholm: Runa Förlag.
- Bomhof, E. & Trossel, M. (1989). *Leren samenspelen; een praktijkboek voor (groeps)opvoeders*. Amersfoort/Leuven: Acco.
- Delfos, M. (2000). *Kinderen en gedragsproblemen*. Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Janson, D. (2003). *Mogelijkheden voor kinderen met beperkingen*. Baarn: HBUitgevers.
- Janssen-Vos, F. (2004). *Spel en ontwikkeling; spelen en leren in de onderbouw*. Assen: Van Gorcum.
- Jeninga, J. (2005). *Professioneel omgaan met gedragsproblemen, praktijkboek voor het primair onderwijs*. Baarn: HBUitgevers.
- Lamers, T. (1984). *Praktische onderwijspsychologie*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Lieshout, T. van (2002). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum.
- Louv, R. (2007). *Het laatste kind in het bos. Hoe we onze kinderen weer in contact brengen met de natuur*. Utrecht: Jan van Arkel.
- Ploeg, J. van der (2003). *Gedragsproblemen. Ontwikkelingen en risico's*. Rotterdam: Lemniscaat.
- Redmeijer, S. (1982). *Gedragsproblemen*. Haren: Sassenheim.
- Savater, F. (1997). *De waarde van opvoeden. Filosofie van onderwijs en ouderschap*. Utrecht: Erven J. Bijleveld.
- Verhulst, F. (2002). *Inleiding in de kinder- en jeugdpsychiatrie*. Assen: Van Gorcum.
- Wolf, K. van der (2003). *In het hoofd van de meester. Gedragsproblemen in de onderwijspraktijk in ecologisch perspectief*. Utrecht: Agiel.

Literatuurtips bij deel II

- Alblas, G., Heinstra, R. & Sande, H. van de (2007). *Praktische psychologie van leren en onderwijzen*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.
- Banning, H. & Banning-Mul, M. (2005). *Narratieve begeleidingskunde. Hoe het gebroken verhaal professioneel te waarderen*. Soest: Nelissen.
- Benammar, K., Schaik, M. van, Sparreboom, I., Vrolijk, S. & Wortman, O. (2006). *Reflectietools*. Den Haag: Lemma.
- Bergström, B. (2006). *Ieder kind verdient specifieke aandacht in opvoeding en onderwijs*. Stockholm: Runa Förlag.
- Bongaards, B. & Sas, J. (2003). *Praktijkboek leerlingenzorg. Het omgaan met zorgleerlingen in de basisschool*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.
- Busato, V. Een meervoudige kijk op intelligentie; seminar over meervoudige intelligentie. *Talent*, juli 2005.
- Delfos, M. (2000). *Kinderen en gedragsproblemen*. Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Goorhuis-Brouwer, S., Essen, M. van, Levering, B. & Werf, G. van der (2008). *Mythes in het onderwijs*. Amsterdam: SWP.
- Groen, M. (2006). *Reflecteren: de basis. Op weg naar bewust en bekwaam handelen*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.

- Handout werkplaatsbijeenkomst ecologische pedagogiek. *Werkplaatsdag Ecologische Pedagogiek 26-10-05*. Utrecht: Hogeschool SOMA.
- Heemstra-Hendriksen, L. (2003). *Handleidingen kwaliteitenspelen*. Utrecht/Zutphen: ThiemeMeulenhoff.
- Heemstra-Hendriksen, L. (2003). *De theorie van de ecologische orthopedagogiek en diagnostiek*. Nijmegen: SON-opleidingen.
- Heemstra-Hendriksen, L. (2006). *Het verhaal van het kind*. Utrecht/Zutphen: ThiemeMeulenhoff.
- Jansen, H. et al. (2005). *Levend leren*. Utrecht: Agiel.
- Janson, D. Leren in stijl; rekening houden met leerstijlen. *Talent*, januari 2005.
- Janson, D. & Memelink, D. (2005). *Observeren kun je leren*. Baarn: HBUitgevers.
- Kohnstamm, R. (1993). *Kleine ontwikkelingspsychologie I. Het jonge kind*. Houten/Zaventum: Bohn Stafleu van Loghum.
- Kohnstamm, R. (1992). *Kleine ontwikkelingspsychologie II. De schoolleeftijd*. Houten/Zaventum: Bohn Stafleu van Loghum.
- Lieshout, T. van (2002). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum.
- Ploeg, J. van der (2003). *Gedragsproblemen. Ontwikkelingen en risico's*. Rotterdam: Lemniscaat.
- Remmerswaal, J. (2003). *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*. Soest: Nelissen.
- Stokes, P. (2003). *Filosofie. 100 essentiële denkers*. Rijswijk: Atrium.
- Verhulst, F. (2002). *Inleiding in de kinder- en jeugdpsychiatrie*. Assen: Van Gorcum.
- Wolf, K. van der (2003). *In het hoofd van de meester. Gedragsproblemen in de onderwijspraktijk in ecologisch perspectief*. Utrecht: Agiel.
- Wolf, K. van der & Everaert, H. (2004). *Op weg naar de stress-reductie-meter*. Utrecht: Hogeschool van Utrecht.

Literatuurtips bij deel III

- Acker, J. van (2000). *Gedrags- en opvoedingsproblemen*. Houten/Zaventum: Bohn Stafleu van Loghum.
- Alblas, G., Heinstra, R. & Sande, H. van de (2007). *Praktische psychologie van leren en onderwijzen*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.
- Begeleidings-Centrum voor Opvoeding en Onderwijs (2001). *Interactiewijzer voor het jonge kind*. Venlo: BCO.
- Bongaards, B. & Sas, J. (2003). *Praktijkboek leerlingenzorg. Het omgaan met zorgleerlingen in de basisschool*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.
- Delfos, M. (2000). *Kinderen en gedragsproblemen*. Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Delfos, M. (2000). *Luister je wel naar mij?* Amsterdam: SWP.
- Furman, B. (2004). *Kids' skills*. Bedigo (Australië): St. Luke's Innovation Resources.
- Hoeben, S. (1993). *Een interactionele aanpak van gedragsproblemen*. Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Hoeben, S., Lier, P. van & Lieshout, C. van (1992). *Sociaal-emotionele ontwikkeling en de vertrouwensrelatie*. Nijmegen: KUN, vakgroep ontwikkelingspsychologie.
- Janssens, H. (2000). *Gedrags- en werkhoudingproblemen & zorgverbreding*. Eindhoven: SON Opleidingen.

- Jeninga, J. (2005). *Professioneel omgaan met gedragsproblemen, praktijkboek voor het primair onderwijs*. Baarn: HBUitgevers.
- Krab, K., Engelen-Snaterse, T. & Boer-Boosman, B. de (2000). *Gedragsverandering binnen en buiten de klas. Gedragsverandering van leerling en leerkracht in het basis- en speciaal onderwijs*. Amersfoort: CPS.
- Laevers, F. & Sanden, P. van (1992). *Basisboek voor een ervaringsgerichte kleuterpraktijk*. Leuven: CEGO.
- Lieshout, T. van (2002). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum.
- Merwede, E., Meerschaert, T., Bosmans, G., Mey, W. de & Braet, C. (2004). *Kinderen ... de baas!, praktijkboek voor deskundigen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Ploeg, J. van der (2003). *Gedragsproblemen. Ontwikkelingen en risico's*. Rotterdam: Lemniscaat.
- Ploeg, J. van der (2005). *Behandeling van gedragsproblemen. Initiatieven en inzichten*. Rotterdam: Lemniscaat.
- Redmeijer, S. (1982). *Gedragsproblemen*. Haren: Sassenheim.
- Remmerswaal, J. (2003). *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*. Soest: Nelissen.
- Riksen-Walraven, J. (1998). Meten in perspectief. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, 18. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Verstegen, R. & Lodewijks, H. (2001). *Interactiewijzer. Analyse en aanpak van interactieproblemen in professionele opvoedingssituaties*. Assen: Van Gorcum.
- Woltjer, G. & Janssens, H. (2006). *Hoe ga je om met kinderen op school? Competenties in de praktijk*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Literatuurtips bij deel IV

- Acker, J. van (2000). *Gedrags- en opvoedingsproblemen*. Houten/Zaventum: Bohn Stafleu van Loghum.
- Begeleidings-Centrum voor Opvoeding en Onderwijs (2001). *Interactiewijzer voor het jonge kind*. Venlo: BCO.
- Bongaards, B. & Sas, J. (2003). *Praktijkboek leerlingenzorg. Het omgaan met zorgleerlingen in de basisschool*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.
- Delfos, M. (2000). *Luister je wel naar mij?* Amsterdam: SWP.
- Eijkeren, M. van (2005). *Werken in het basisonderwijs. Kennisbasis voor de startende leraar*. Baarn: HBuitgevers.
- Geerdink, G., Volman, M. & Wardekker, W. (2006). *Pedagogische kwaliteit in de basisschool*. Baarn: HBUitgevers.
- Hendriks, J. (2002). *Werkboek intervisie*. Soest: Uitgeverij H. Nelissen.
- Hoeben, S. (1993). *Een interactionele aanpak van gedragsproblemen*. Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Hoeben, S., Lier, P. van & Lieshout, C. van (1992). *Sociaal-emotionele ontwikkeling en de vertrouwensrelatie*. Nijmegen: KUN, vakgroep ontwikkelingspsychologie.
- Janssens, H. (2000). *Gedrags- en werkhoudingproblemen & zorgverbreding*. Eindhoven: SON Opleidingen.
- Jeninga, J. (2005). *Professioneel omgaan met gedragsproblemen, praktijkboek voor het primair onderwijs*. Baarn: HBUitgevers.

- Krab, K., Engelen-Snaterse, T. & Boer-Boosman, B. de (2000). *Gedragsverandering binnen en buiten de klas. Gedragsverandering van leerling en leerkracht in het basis- en speciaal onderwijs*. Amersfoort: CPS.
- Laevers, F. & Sanden, P. van (1992). *Basisboek voor een ervaringsgerichte kleuterpraktijk*. Leuven: CEGO.
- Lieshout, T. van (2002). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum.
- Merwede, E., Meerschaert, T., Bosmans, G., Mey, W. de & Braet, C. *Kinderen ... de baas!, praktijkboek voor deskundigen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Molen, H. van der, Kluytmans, F. & Kramer, M. (1995). *Gespreksvoering. Vaardigheden en modellen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Nijnatten, C. van, Mildenberg, M. & Groot, R. de (2006). *Communicatie. Fundament van de orthopedagogiek*. Utrecht: Agiel.
- Pameijer, N. & Beukering, T. van (2001). *Handelingsgerichte diagnostiek. Een praktijkmodel voor diagnostiek en advisering bij onderwijsleer- en opvoedingsproblemen*. Leuven/Leusden: Acco.
- Ploeg, J. van der (2005). *Behandeling van gedragsproblemen. Initiatieven en inzichten*. Rotterdam: Lemniscaat.
- Ponte, P. (2002). *Onderwijs van eigen makelij. Procesboek actieonderzoek in scholen en opleidingen*. Soest: Nelissen.
- Remmerswaal, J. (2003). *Handboek groepsdynamica. Een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*. Soest: Nelissen.
- Snoek, M. (2007). *Eigenaar van kwaliteit. Veranderingsbekwame leraren en het publieke onderwijsdebat*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Verstegen, R. & Lodewijks, H. (2001). *Interactiewijzer, analyse en aanpak van interactieproblemen in professionele opvoedingssituaties*. Assen: Van Gorcum.
- Visser, Y. (2004). *Coaching in het primair onderwijs*. Amersfoort: CPS.
- Woltjer, G. & Janssens, H. (2006). *Hoe ga je om met kinderen op school? Competenties in de praktijk*. Groningen: Wolters-Noordhoff.